

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

301. — Oktober 1948.

Der blev for Oktober Maaned modtaget Beretninger fra 56 Medarbejdere; endvidere blev der besvaret 243 Forespørgsler.

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPANTER.

BÆLGPLANTER.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) konstateredes hos Lucerne paa nogle Ejendomme paa Lolland og Falster, hvor Smitte menes overført fra Mark til Mark med Slaamaskine (H. H. Holme Hansen).

BEDEROER.

Borbrist (Hjerte- og Tørforraadnelse) blev konstateret i Mark paa Djursland (Ejvind Staunskjær, Kolind) samt i et Par Marker mellem Randers og Viborg (J. M. Pedersen, Hammershøj).

Violet Rodfiltsvamp (*Helicobasidium purpureum*) konstateredes paa indsendte Roer samt i en ret stor Plet i en enkelt Mark (J. K. Svenstrup, Odder).

Fra Lolland og Falster skrives, at Roetoppen i næsten alle Marker er stærkt ødelagt af Svampe, navnlig Rust, Ramularia og Alternaria (H. H. Holme Hansen).

KAALROER, KAAL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Borbrist menes at være sjælden og med svage Angreb hos Kaalroe, men der skrives ogsaa i Beretningerne, at det er vanskeligt at dømme om denne Sygdoms Udbredelse, førend man er godt i Gang med Fodring med Kaalroer.

Mosaiksyge hos Kaalroe var antagelig meget almindelig og med stærke Angreb, men i mange Marker med stærke Angreb af Kaallus og Krusesyge-Galmyg blev Mosaiksygens Symptomer næsten helt skjult af

disse to Angreb. Det var dog i mange af Landets Egne muligt at konstatere denne Sygdom, og i Egne, hvor man f. Eks. ikke har kendt stærke Angreb af Kaallus, er det sandsynligt, at Kaalroernes daarlige Vækst i meget høj Grad kan skyldes Mosaiksyge.

KARTOFLER.

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*) synes at have en ret stor Udbredelse hos middelsildige og sildige Sorter, og Angrebene er undertiden meget stærke. Af ialt 36 Beretninger skrives i 8 om intet eller ubetydeligt Angreb, i 4 om sjældne og svage Angreb og i 24 om almindelige Angreb, hvoraf i 18 om svage og i 6 om stærke Angreb. I enkelte Beretninger skrives om Sorterne, at Tylstrup Odin og Alpha synes at være mindre skurvet end Up to date (Aage Buchreitz, Ribe; R. Sørensen, Fjerritslev), men der skrives ogsaa, at Alpha undertiden er stærkt skurvet (Engelhart Jensen, Morsø).

Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) konstateredes først i Oktober ved Mikroskopering af indsendte Knolde med flade Vorter, men yderst lidt Pulver (Sporangier), (K. Jakobsen, Bramminge).

Kartoffel-Rodfiltsvamp (*Corticium solani*) synes at være ret almindelig paa Knoldene, som af den Grund undertiden er uegnede for Eksport.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) blev fundet i enkelte Kartoffelpartier, især hos Alpha med 50 % angrebne Knolde (J. M. Pedersen, Hammershøj).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*). Statens Plantetilsyn meddeler, at nye Angreb af denne Svamp i Aar blev konstateret i følgende 9 nye Sogne: Navr (Ringkøbing Amt), Varde Landsogn (Ribe Amt), Vester Nykirke (Ribe Amt), Sønder Nisum (Ringkøbing Amt), Fræer (Aalborg Amt), Maarslet (Aarhus Amt), Aarsballe (Bornholm Amt), Hornstrup (Vejle Amt) og Hover (Vejle Amt).

Vaad Forraadnelse (*Bakteriose*) var ret almindelig, men med svage Angreb, der dels blev iagttaget under Optagning af Knoldene og dels senere i Kuler, der var dækket stærkt og tidligt; Sorten Bintje nævnes som stærkt angrebet (Magnus Poulsen, Lunde J.; A. P. Aidt, Viborg).

Af Genvækst og Hudrevner synes navnlig sidstnævnte at have været ret almindelig hos sildige Sorter. Revnerne har vistnok oftest været mange og smaa, »Knoldene kan være helt krakelerede« (Aage Buchreitz, Ribe); dybe Revner er sjældnere. Hudrevner blev konstateret i »næsten alle Partier Alpha« (Engelhardt Jensen, Morsø) samt flere Steder hos Tylstrup Odin, Robusta og andre Sorter.

Varmeskade i Beholdninger synes hidtil ikke at have været omfattende. Der skrives dog om enkelte Tilfælde, hvor Sortering har været nødvendig, fordi Kulerne har været for stærkt dækket og ikke har været tilstrækkeligt ventilerede.

Pit-rot Pletter blev konstateret paa indsendte Knolde.

GULEROD.

Violet Rodfiltsvamp (*Helicobasidium purpureum*) blev iagttaget med stærkt Angreb i en stor Gulerodmark (Henrik Nielsen, Holbæk).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 18 af de udsendte Skemaer har givet nedenstaaende Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb el. ubet.	Angreb sjældne		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv.....	0	2	3	11	3
Pæreskurv.....	1	3	2	8	2
»Negeræbler« paa Lageret.....	7	5	2	4	2
Priksyge.....	3	4	3	8	1
Glasæbler.....	12	1	0	2	1
Kikkertæbler.....	13	1	0	1	0

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Æbleskurven (*Fusicladium dendriticum*) optræder som nævnt i tidligere Indberetninger meget varierende. Variationerne træder næsten tydeligere frem nu end tidligere, nogle Eksempler herpaa skal anføres: Fra Viborg skrives, at Skurven i Aar ikke har været saa slem som ofte tidligere. Efter de ret kraftige Angreb i Juni—Juli har den ikke bredt sig meget. Mange Steder har et Par Sommersprøjtninger kunnet holde den omtrent i Skak (E. Agger). I Modsætning hertil kan en Indberetning fra Nordthy anføres, heri hedder det, at Skurven desværre har været meget udbredt, kun faa Steder findes virkelig pæn Frugt, men gennemført Sprøjtning viser dog fine Resultater. Vejret har dér været særlig gunstigt for Skurven i hele Vækstperioden. Der er megen Senskurv (G. Ejsing). Fra Slagelse-Skelskøregnen skrives: »Skurven har været katastrofal, selv hvor der er sprøjet nogenlunde efter Standardplanen før og efter Blomstringen. Der var en vaad Periode lige efter Blomstringen, hvor Skurven rigtig tog fat. Det meste af Frugten er usælgelig nu, og da den er tidlig moden i Aar, er Holdbarheden af II. og III. Sortering meget daarlig. Cox's Orange er fuldstændig spisemoden nu. Enkelte Steder med gamle Træer er der ikke Skurv. Det lader til, at denne Sygdom er noget afhængig af Træernes Alder og Ernæringstilstand. Træer i Høsegaarde og stærkt salpetergødede Træer er værst« (Agnes Værløse). Fra Vejro klages ikke alene over Skurv, men ogsaa over Revner i Frugterne (Aton Andersen). Revnerne skyldes formentlig dels Skurv, dels svigtende Fugtighedsforhold. Fra Varde-Esbjergene skrives, at kun Senskurven er

af Betydning, men den optræder i meget varierende Styrke (M. Sørensen). Fra Haver ved København klages over den daarlige Holdbarhed, de skurvede Æbler har (Alfred Rasmussen); den samme Klage er kommet fra Gørlev (F. Rasmussen). Fra forskellige Lokalteter i Jylland skrives, at Boiken m. fl. sildige Sorter i det fugtige, milde Vejr er blevet smittet en Del med sildig Skurv, der endog har fundet Vej til Udstillingerne (N. Gram). Fra Aalborg Amt hedder det, at stærke Skurvangreb har været sjældne, kun hvor Sundhedsplejen er mangelfuld, har der været endog ret stærke Skurvangreb, men der klages fra flere Sider over, at Skurven breder sig paa Lageret (Jørg. Jørgensen). I Holbæk Amt ses derimod kun sjældent Angreb af Senskurv i Aar (Henrik Nielsen). Fra Fakse-Stevns-egnen hedder det ligeledes, at Skurven ikke har bredt sig i den senere Tid, rimeligvis fordi det har været for koldt (Philip Helt). Fra Gisselfeld fremhæves det, hvor stor Betydning det har i fugtige Aar som i Aar at sprøjte sent med Bordeauxvædske, men desværre giver Sprøjtning i sidste Halvdel af August en Del Ulejlighed, fordi Frugterne bliver snavset af Vædsken, men der kan hverken Graasten eller Signe Tillisch klare sig foruden. Mærkelig nok var Angreb paa Pigeon meget mildt (H. Wedege).

Pæreskurven (*Fusicladium pirinum*) forholder sig nogenlunde som Æbleskurven. Fra Holbæk Amt skrives, at sildige Infektioner synes lidt mere almindelige end paa Æble, hvor de er sjældne (Henrik Nielsen); ved Gørlev er der stærke Angreb paa Bonne Louise, hvor der ikke er sprøjtet sent med Bordeauxvædske (F. Rasmussen).

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) har der naturligvis været en Del af paa den meget nedfaldne Frugt, men det er iøvrigt forbavsende at se, at en meget stor Del af den Frugt, der er faldet ned ved September-stormen, og som endnu ikke er blevet samlet ind endog først i November, ikke var raadnet. Paa Lagrene er fundet en Del »Negeræbler«, men ikke særlig mange.

Priksyge er heldigvis ikke særlig alvorlig, det er dog endnu for tidligt med fuld Sikkerhed at udtale sig om Priksygens Betydning i Aar, men man plejer dog altid paa denne Aarstid at have en betydelig Føling med, om Priksygen bliver alvorlig paa Lageret eller ej. Fra Jylland skrives, at Priksygen synes at være ret udbredt (Lars Hansen), og at der er fundet en Del paa Udstillinger, men ellers er der ikke indløbet Klager over den (Niels Gram). Paa Varde-Esbjerg-egnen er Priksygen stærk paa Tyrrestrup o. lign. modtagelige Sorter — ellers ikke (M. Sørensen). I Salling er der set et Par Tilfælde, hvor bl. a. Sønderskov var angrebet (Frode Olesen). Som angrebne Sorter nævnes iøvrigt »Rødt Ananasæble«, Husmoder, Høve Reinet, Laxtons superb, Allington og Keswick Codlin.

Glasæbler er iagttaget enkelte Steder, men er de fleste Steder ikke set.

Kikkertæbler er meget sjældne.

Sten i Pærer forekommer hyppigt i Nordjylland (A. S. Lundstein).

PRYDPLANTER.

Rust (*Coleosporium pini*) er i et enkelt Tilfælde fundet paa Cinerier i Jylland (Lars Hansen) og paa indsendte Planter fra Sydsjælland.

Rodhalsraad er i Jylland ret almindelig udbredt paa Begoniasorterne Solbakken og Tove, medens der er mindre Angreb paa Eges Favorit. Det er værst, hvor Jorden er for sur paa Grund af stærk Iblanding af Sphagnum. I saadanne Tilfælde hjælper Vanding med Kalkvand bedre end Germisan og Sublimat (Lars Hansen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LANDBRUGSPANTER, KORN OG GRÆSSER.

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Om Angreb i Vintersæd skrives fra Samsø (P. Riis Vestergaard) og Skanderborg (N. Pedersen).

Oldenborrelarver, se Diverse.

Gaasebillelarver (*Phyllopertha horticola*). Fra Skjern skrives om flere ødelæggende Angreb i Vintersædsmarker. Ogsaa i Græsplæner er der pletvis anrettet Ødelæggelser (A. Ammitzbøll). Fra Gudbjerg meldes, at en Rugmark (saaet efter ompløjet Havre) var ved at blive ødelagt midt i Oktober (S. Nygaard Olesen). Ved Sindal er der fundet stærke Angreb i et Par Rugmarker (H. Olesen).

Sct. Hans Oldenborren (*Rhizotrogus solstitialis*). Denne Billes Larver gjorde Skade i Rungsted Golfbane, hvor Græsset visnede i store Pletter og blev rykket løs af Krager og Raager. Det synes, som om Fuglene havde taget en væsentlig Del af Larverne.

Torbistlarver. Fra Fanø indsendtes d. 12. Oktbr. Larver, der angaves at optræde i stort Antal i Golfplæner, hvor de gjorde stor Skade ved at afgræse Græsrødderne. Det drejede sig om Eng Oldenborren (*Hoplia farinosa*), der anses for ret sjælden her i Landet og ikke tidligere har gjort sig bemærket som Skadedyr.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). Fra Stevns skrives om et enkelt svagt Angreb i Hvede efter Græs (Aage Madsen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Der er indløbet 4 Beretninger om stærke, 11 om svage Angreb i Vintersæden. Fra Haarby skrives om et enkelt stærkt Angreb i Rug efter Rajgræsfrø (H. Pedersen). I Skanderborg Amt er der observeret flere svage og et enkelt ødelæggende Angreb (N. Pedersen). Fra Hammershøj skrives om et Angreb i Hvede, der tegner til at blive ødelæggende (J. M. Pedersen). Fra Hads Herred meldes, at mange Hvedemarker saaet efter Grønjord er stærkt udtyndet (J. K. Svenstrup).

KAALROER, KAAL o. a. KORSBLOMSTREDE.

Kaaluglens Larve (*Mamestra brassicae*). Paa Odenseegnen er der fundet ret stærke Angreb i Rød- og Hvidkaal (P. Bruun Rasmussen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Fra Morsø skrives: »I mange Kartoffelmarker findes der Ormeignav i saa mange af Knoldene, at der ikke

er Mulighed for at levere Kvalitetsvarer ved Opsortering (Engelhart Jensen). Paa Odenseegnen har der været ret stærke Angreb paa Broccoli-Kaal (P. Bruun Rasmussen).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Angrebene har i Aar kun i ringe Grad været fulgt af Hjerteforraadnelse. Fra Skjern: »Meget almindeligt med Bakteriose i Halsen, men ikke i noget Tilfælde særlig alvorligt« (A. Ammitzbøll). Fra Morsø: »Skaden ikke tilnærmelsesvis af samme Omfang som i tidligere Aar. Halsforraadnelsen har kun vist sig rent undtagelsesvis i Aar« (Engelhart Jensen).

Kaalfluellarver (*Chortophila floralis*?) Ved Optagningen af Røerne er Angreb oftest kun bemærket i beskedent Omfang. Paa enkelte Lokaliteter i Skanderborg Amts nordvestlige Del var der dog kraftige Angreb (N. Pedersen). Fra Tylstrup skrives, at Angrebene er »under Normalen« (Sv. Svendsen).

KARTOFLER.

Oldenborrelarver, se Diverse.

Knoporme, se Korsblomstrede.

SKADEDYR PAA HAVEBRUGSPLANTER.

FRUGTTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Oldenborrelarver, se Diverse.

Syrehvepsens Larve (*Ametastegia glabrata*). Fra Falster skrives: »En Del Angreb findes paa Cox's Orange og i ringere Grad paa Jonathan. Det er især de store Frugter, der angribes. Jeg vil tro, at Angrebet er lige saa stærkt som i Fjor, men da Høsten er mange Gange større, er det procentvis svagere« (G. Jensen).

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Der er indløbet 11 Beretninger, der alle karakteriseres som svage eller betydningsløse.

Knopviklere (*Tortricidae*). Overfladisk Larvegnav paa Frugterne, der var saa almindeligt og ondartet i 1947, har været af ringe Betydning. Fra Holbæk skrives dog: »Uhyre almindeligt. Der er Tale om alvorlig Skade mange Steder« (H. Nielsen). Ellers meldes der kun om svage Angreb.

Frugttræspindemider (*Paratetranychus pilosus*). Skadevirkningen i Efteraarets Løb bedømmes i Almindelighed mildt. Det bemærkes ofte, at der kun er lagt faa Vinteræg. Fra Aalborg Amt skrives dog: »I et Par Plantager er der fundet ret store Mængder Vinteræg, særlig paa Cox's Orange, Pederstrup og Belle de Boskoop, men ellers er der kun lagt faa Vinteræg« (J. Jørgensen).

PRYDPLANTER.

Væksthussnudebillens Larve (*Otiorrhynchus sulcatus*). I Jylland er Angreb almindelige i Cyclamenkulturer (L. Hansen).

Den store Poppelbuk (*Saperda carcharias*). Fra Holløse Frugt-

plantage meldes om et stærkt Angreb paa 10-aarige Popler (*Populus trichocarpa*).

Mider (*Tarsonemus* sp.). Fra Jylland skrives, at Angreb har været stærke paa Vedbend, Russervin o. a. grønne Planter, men blev bekæmpet med Bladan med godt Resultat (L. Hansen).

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha* spp.). I Nordsjælland anrettede Larverne Skade paa unge Frugttræer. Fra Svebølle skrives om Angreb i Lucerne og Rug. I Rugmarken havde Fugle (Krager?) ædt en stor Del af Larverne (N. M. Nielsen). Fra Gjørlev skrives, at der er set mange Larver i en gammel opgravet Græsplæne og i en Kartoffelmark (P. Rasmussen). Paa Lolland er iagttaget enkelte slemme Angreb (H. H. Holme Hansen). Fra Salling skrives, at Angrebene har været stærke i Kolonihaverne ved Krabbesholm Skov (F. Olesen).

PROSPER BOVIEN.

